

fjäril, hvars larf är den mest bekanta Kornmasken. *Tinea granella*.

SPANNMÅLSRÄNTA, f. 1. SPANNMÅLSTIONDE, n. 4. Ränta, tionde, som utgår i spannmål.

SPANNMÅLSVIFVEL, m. 2. pl. — *viflar*. Se *Kornvifvel*.

SPANNREM, f. 2. pl. — *remmar*. Rem, hvarmed skomakare hålla sitt arbete stadigt på knäna, under det de arbeta.

SPANNRIDARE, m. 5. En, som styrer ett spann, ridande på den ena af spannhästarna.

SPANNRING, m. 2. Ring, som skjutes öfver och sammanhåller smedstänger.

SPANSK, spånsk, a. 2. 1) Som tillhör eller har afseende på Spanien eller spanska folket; som är född, inhemsk, finnes, växer eller tillverkas i Spanien; äfv. derifrån kommen, der brukad. *S-a nationen, folket, språket*. *S-t vin*, pressadt af druvor, växta i Spanien. *S. fluga*, insekt af Skalbaggarna, $\frac{3}{4}$ tum lång, med mjuka, gröna, guldgulansande täckvingar och stark lukt, samt innehållande ett blåsdragande ämne, som nyttjas i medicinen. *Lytta vesicatoria*. *S-t flugplåster*, äfv. kalladt *S. fluga*, blåsdragande plåster, beredt af Spanska flugor. *S-a får*, se *Merinosfår*. *S. hund*, en medelstor hundras med långa krusiga hår, till färgen leverbrun och hvit, rödbrun och hvit, eller svart och hvit. *S. kråka*, se *Blåkråka*. *S. peppar*, se under *Peppar*. *S. rytare*, se under *Ryttare*. *S-t rör*, se under *Rör*. *S-t snus*, en sort fint snus, tillverkad i Spanien. *S-a fiolen*, ett slags maskin, som fordom till straff sattes på halsen och armen på soldathustrur, hvilka misshandlat sina män. *S-a kragen*, ett slags venerisk sjukdom. — 2) (fig. fam.) Högmodig, stolt.

SPANSKA, f. sing. Spanska språket.

SPANSKGRÖNA, spånskgröna, f. sing. eller SPANSKGRÖNT, spånskgrönt, n. sing. Ett slags grön färg, utgörande en förening af ättiksyra med kopparoxid i öfverskott samt olika kvantiteter vatten.

SPANSKRÖR, spånskrör, n. 5. Se *Spånskt rör* (under *Spånsk*).

SPANT, spånt, n. 5. (skeppsb.) Timmer, som gå från kölen till relingen.

SPARA, v. a. 1. o. 2. 1) Förvara till framtida bruk, behof. *S. något till framtiden*. *För att s. några riksdaler, låter han sitt hus alldeles förfalla*. *Spar det till ett annat behof*. *S. till sist*. *Man måste spara något till nödens tid*. (Fig.) *Icke s. sanningen*, ej förtiga, ej hålla inne med den. Brukas ofta absolut, t. ex.: *Han förstår att s. S. åt sina barn*. *S. i smält och slösa i stort*. *S. ihóp, i'n*, se *Hopspara, Inspara*. *S. på*, hushålla noga med, t. ex.: *S. på styfvern*, ej ge ut mer penningar, än nödvändigt måste ske. — 2) (i allm.) Bespara. *Denna njutning är s-d till ett annat lif*. *Hvem vet, till hvilka pröfningar han ännu är s-d!* — 3) Uppskjuta. *S. ett arbete till en annan gång*. — 4) Skona. *En fältherre bör söka att s. soldaterna så mycket som möjligt*. *Spar mig icke*, använd mitt arbete utan skonsamhet. — *S. sig*, v. r. Skona sig; hushålla med sina krafter; undandraga sitt biträde, sin hjälp, sitt deltagande. *Han spar sig icke*. *S. sig i sin ungdom*. — *Sparande*, n. 4.

SPARBIT, m. 2. Sparad bit af något läckert.

SPARBÖSSA, f. 1. Litet kärl af trä eller metall, upptill med en smal öppning, hvarigenom

man nedsläpper penningar, för att spara dem till framtiden.

SPARF, spårrv, m. 2. pl. *sparfvar*. 1) Ett släkte af Sparfågeln. *Emberiza*. Se arterna Korn-, Gul-, Säf-, Snösparf, Ortolan. (Fam.) *Gå som s-ven ifrån axel*, nödgas gå ifrån, lemna allt, blifva beröfvad allt. — 2) En liten, fordom bruklig 1:pundig kanon. — *Ss. S-hane, -hona, -unge*.

SPARFFÅGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. Så kallas alla de fåglar, som tillhöra 2:dra Ordningen af Fåglarna.

SPARFHAGEL, n. 5. En mindre sort hagel. SPARFHÖK, m. 2. 1) Fågel af Hökslägdet, 12—13 tum lång, näbb och klor svarta, kroppen ofvan blågrå eller gråbrun, nacken hvitfläckig. *Falco Nisus*. — 2) Ett slags fordom bruklig kanon.

SPARFMÖSSA, f. 1. Svampsläget *Mitrulea*. SPARFUGGLA, f. 1. Fågel af Uggleslägdet, stor som en domherre, men med större hufvud, hals och bröst hvita, baktill svartbrun, inunder gråhvit. *Strix passerina*.

SPARK, spårrk, m. 2. Slag eller stöt med foten. *Gifva någon en s.*

SPARKA, spårka, v. a. 1. 1) Gifva en eller flera sparkar; (om hästar) slå bakut; (absolut) häftigt stöta ut foten eller fötterna. *S. någon på benen, i ändan*. *S. någon utför trappan*. (Absolut) *Ligga och s. S. bakut*. *S. af sig*, se *Afsparka*. *S. bört, ändan*, se *Bortsparka*. *S. efter en*, sparka åt någon, utan att träffa honom; äfv. efter en bortgående. *S. emot*, med sparkning aringar streta emot. *S. fram*, se *Framsparka*. *S. ihjel*, döda genom sparkning. *S. i'n, ned, upp, ut*, se *Insparka*, &c. *S. lös*, lossa genom sparkning. *S. omkull, sönder*. *S. till*, gifva en häftig spark. *S. tillbaka*, sparka någon, af hvilken man förut blifvit sparkad. — *S-s*, v. d. 1) Sparka (absolut). — 2) Sparka hvarandra. — *Sparkande*, n. 4. o. *Sparkning*, f. 2.

SPARNING, f. 2. Förvarande till framtida behof.

SPARR, m. sing. Buskväxten *Spartium scoparium*, med långa, kantiga grenar, vackra gula blommor och häriga fruktskidor.

SPARR, n. 5. (af *Spårra*) En del på ett ur, bestående af ett sparrhjul med sin sparrhake.

SPARRE, m. 2. pl. *sparrar*. 1) *Sparrar* kallas de långa, smala bjelkar, hvilka tjena till stöd för ett tak, och på hvilka läkterna hvila, som uppbära teglet, plåtarna o. s. v. — 2) (i en vapensköld) Figur, som liknar en sådan bjelke.

SPARRHAKE, m. 2. pl. — *hakar*. 1) (i ur) Hake på ett sparrhjul. — 2) Se *Sparrhorn*.

SPARRHJUL, n. 5. (i ur) Hjulet på ett sparr.

SPARRHORN, n. 5. Ett slags städ med spetsar åt begge sidor; äfv. ett slags mindre smedstäd med ett horn på ena sidan och på den andra en utgående flat arm.

SPARRHUFVUD, n. 4. (byggn. k.) Ett slags prydnad under karnisen på doriska bjelklag.

SPARRHÅL, n. 5. (byggn. k.) Hål i en mur för ändan af en sparre.

SPARRIS, spårriss, m. sing. En växt af de Liljebloomige, hvars skott begagnas till mat. *Asparagus officinalis*. — *Ss. S-frö, -planta, -skott*.

SPARRISGÖK, m. 2. Ung sparrisplanta. SPARRISKNIPPA, f. 1. Knippa af sparris-skott.

SPARRISSÅS, m. 5. Sås, tillredd med sparris.